

CSONGRÁDI UJSÁG

Előfizetési árak:
Egész évre 4 korona, fél évre 2 korona, negyed évre 1 korona.
Egyes szám ára 8 fillér.
Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felölös szerkesztő
SZABADOS JÓZSEF

Szerkesztőség:
Szentháromság-tér 2. szám
Kiadóhivatal:
Bozó és Justin könyvnyomdája Szentháromság-tér 2. szám.

X. évfolyam.

Csongrád, 1912. szeptember 15.

37. szám.

Állami gyermekvédelem.

Még korántsem eldöntött kérdés és bizonyára nem egyhamar dől el véglegesen, hogy hol ér véget a társadalmi kötelezettség és hol kezdődik az állami feladat. Azt a bizonyos demarkacionális vonalat, csak általánosságban is, nehéz meghúzni, esetenként felállítani pedig még több rigorozitást igényel. Ez az oka az összeütőközéseknek éppen úgy, mint az illetéktelen beavatkozásoknak, amelyeknek kárát mindenkor a köz vallja s az egyes intézmény Buridán ismeretes szamarának sorsára jut: nem hogy kielégítést, hanem még életfentartási alapot sem nyer.

Tételes törvény szabályozza a romlás veszélyének kített és erkölcsi züllés útjára tévedt fiatalok bűnösökkel szemben a büntetőjogi eljárást. A modern törvényalkotás eredménye a büntető novellának a fiatalok akkra vonatkozó rendelkezése, melynek alapfelfogása az, hogy a büntetés fiatalok ellen tehető intézkedések megválasztásánál nem az elkövetett bűncselekmény megtorlása a cél, hanem a fiatalok megvédése abban a tekintetben, hogy mit kell tenni a cél érdekében. Ez az alapfelfogás gyakorlatilag a pártfogói tisztség, a patronázs intézmény felállításában van a törvényben keresztül vive. Mind szép és igen helyes volna a papíron, de az életben, a gyakorlatban másként fest a kép.

Ugyanis a pártfogói tisztség betöltése az egyes gyermekvédelmi társaságok tagjaira

hárul és e szerint a társadalom nyakába van varrva. Csak kivételes intézkedés az, hogy ügynevezett pártfogó tisztviselők, hivatásos, államilag fizetett egyének lássák el ezeket a teendőket. Ilyen tisztség eddig csak Budapesten van szervezve. Már pedig a pártfogó szerepe, tevékenysége kiválóan fontos, elengedhetetlenül lényeges a törvény alapgondolata alapján azon nevelő-, védő- és mentőintézkedés megalapozásánál, amely a fiatalok jövőjével van egybekötve. A társadalom pedig felkapott divatnak tekinti ezt a tevékenységet. Tegyük hozzá mindjárt, hogy mint annyi mást, amelyeket egyenként talán felsorolni nem is kell, hiszen mindannyian tudjuk, ismerjük — divat multán — félre is dobták.

Ez a társadalmi gyermekvédelem pedig már születésétől fogva életképtelen volt, ami talán egész természetes is az előtt, aki a magyar társadalmi életnyilvánulásokat megfigyeli és a megfigyelés alapján véleményt alkot. S korántsem rekriminálás, még kevésbé ledorongolás, csupán a letagadhatatlan színvalóság az, hogy ilyen társadalmi patronázs szervezettől és a szervezetnek csupán így működő tagjaitól eredményt várni nem lehet. Amint hasonlóképpen csak a tény konstatálása az, hogy a nagy társadalom még nem tudja megérteni a gyermekvédelem szociális vonatkozását sem, a büntető politikánál pedig valóban Hekuba neki.

És hogy ez mennyire igaz, annak megállapítására nem a patronázs „botrányok“

a bizonyítékok, hanem a fiatalok bűnügyeiben eljáró bíróságoknak és ezek tagjainak a közvetlen megbizonyulása, akiknek napról-napra van alkalmuk tapasztalni a társadalmi gyermekvédelem eredménytelenségét.

A következtetés alapján az eredmény és az eredmény folytán a tennivaló egészen kézen fekvő. Állami patronázst kell szervezni: hivatásos, ahhoz értő, fizetéssel ellátott egyének gárdájából. Elvégre is azzal tisztába kell jönni, hogy a patronázs tevékenység, nemkülönben az ifjúság jövőbeni megmentésére irányuló egész akció állami feladat. Állami feladat első sorban, mert ez a kérdés elválaszthatatlanul össze van kötve a nemzetek jövője fennállásának biztosításával, hiszen minden fiatalok egykor, valamikor tagja lesz a társadalomnak, az államnak.

Hogy az államnak nincs erre pénze, ez nem jöhet számba: lenni kell! Elvégre ez van olyan fontos, mint az ágyúk és repülő gépek vannak és talán nem vagyunk a Balkán, a kelet egészen, hogy Potemkin falvakkal csaljuk a világot és áltassuk önmagunkat is.

A községi közgyűlésből.

Hétfőn, e hó 9-én tartotta meg a községi képviselő testülete Hegyi Antal bíró elnöke alatt e havi rendes közgyűlését, mely iránt a képviselő testületi tagok igen csekély érdeklődést mutattak, amennyiben a közgyűlés megnyitása-kor alig 15 képviselő volt jelen, amely szám később is csupán 4—5-tel szaporodott.

A csongrádmezei céhek története.

Ezen a címen jelent meg Pozsár István könyve, mely Csongrádmezeinek ipartörvényével foglalkozik a legrégebb időktől 1872-ig. A több, mint 200 oldalas munka két részre oszlik. Az első az egyes iparágak szerint csoportosult céheknek adja történetét részletesen városok és községek szerint. Így: Szeged, Vásárhely, Sentes, Csongrád és a kisebb helységek ipari életét. Ezzel kapcsolatban azonban megemlíkezik azokról a mozzanatokról is, melyek az ipari élet kialakulására befolyást gyakoroltak. A második rész a céhek belső szervezetét mutatja be; a céh gyűléseit, tisztviselőit, tagjait, vallásos életüket s gazdasági törekvésüket; foglalkozik a mester, segéd, inas egymáshoz való viszonyával, a kontár elleni küzdelemmel. A céhek életét szociális szempontból is szemügyre veszi. Sem célunk nem lehet, sem elegendő helytel nem rendelkezünk, hogy ezt a nagy fáradsággal megalkotott munkát kritika tárgyává tegyük, csupán annyit kell kiemelnünk, hogy adatainak bőségével, stílusának tömörségével és folyékonyágával nem szakemberek részére is élvezetes.

Hogy mindazonáltal megismertessük olvasóinkat közelebből ezzel a munkával, mai számunkban a bevezetést, mely a céhek keletkezéséről szól, jövő számunkban pedig a befejező részt, a céhek megszűnéséről, leközzöljük.

A céhek keletkezése.

A céhek keletkezésének idejére és kialakulásuknak módjára nézve nincsenek oly adataink,

melyeknek alapján egész biztossággal meghatározhatnók alakulásuk idejét és módját. Németországban a XII. század második felében kezdenek feltűnni. Szádeczky szerint a hon-, illetőleg a város-védelem szülte őket: „Igy pl. Strassburg város polgársága a Hohenstaufok idejében az u. n. „Constofeln“ (constabularii) egyesületekre volt felosztva, egy-egy mesterral az élükön, kik az adókat kivetették, gondoskodtak a lovakról, (amelyen való szolgálatról nyerték nevüket) s megvizsgálták az egyesek fegyverzetét, felügyeltek az ősrégi szolgálatra, felosztván a kapuk, bástyák őrzését az egyes constofelek között. Ezek keretében keletkeztek a XIII. század folyamán s ebből nőttek ki magukat a XIV. század elején a külön céhek, melyeket eleinte nem annyira az egyenmű iparüzés fűzött össze, mint inkább a közös honvédelmi szolgálat, a kapuk és bástyák őrzése, az együtt való táborozás. Az ilyen céhek tagjaik sorába olyanokat is felvettek, kik az ő iparukat nem űzték s még a XIV. század folyamán egyik céhből a másikba könnyen át lehetett lépni. Ebből nőttek ki azután a rendszeres testületek, szorosan meghatározott munkakörrel, amely kizárólagos munkafelosztás azonban csak a XV. és XVI. század vívmánya volt.“

A város védelmezése minden polgárnak kötelessége volt. S amint a fenti idézetből látható, ezekbe az egyesületekbe nemcsak iparosok, hanem más polgárok is tartoztak s ez egyesületek egyedüli célja a város védelmezése volt. Ez a bizonyos szervezetben való csoportosulás kétségkívül előmozdította a polgárokban az egyesületi szellem kialakulását, de ebből még korántsem következik, hogy egy ezzel a honvédelmi

szervezettel nem azonos irányú, bár kötelességeiben részben megegyező társadalmi szervezet ebből alakult. Igaz, hogy a céheknek kötelességük volt a város védelmezése s ebben megegyeztek az említett honvédelmi egyesületekkel, csak hogy ezt nem a régi egyesületektől örökölték, hanem a város törvénye parancsolta nekik. Nem is tételezhetjük fel, hogy egy honvédelemre alakult társaságból gazdasági szervezet alakuljon. Talán fordítva lehetséges, azaz a céhek testületileg védtek a várost, vagyis együttesen rótták le a honvédelmi kötelezettségüket.

Hazai céheink kialakulását Szádeczky a vallásos társulatokból magyarázza. A szécsi szászok papjai — mint írja — 1248-ban egy vallásos testületet, a fraternitást létesítették, a nép között pedig Lőcsén 1402-ben a „Bruderschaft des heiligen Leichnams Christi“ alakult. Részint ezekből, részint ezekkel párhuzamosan alakultak ezután az iparos egyesületek, az u. n. céhek hazánkban is.“ A vallási társulatokból való kialakulást bizonyítja még azzal is, hogy a kolozsvári mészárosok céhe is ilyen vallási társulatból alakult, mivel azok 1422-ben azt hirdetik, hogy egyesületük „szent Mihály (Sángyal) tiszteletére épült szentegyházi isteni tisztelet emelése s nagyobb díszre végett alakult...“, de a céhlevél további részéből nyilvánvalóan kitűnik, hogy ez a hang a céhek, illetőleg céhlevelek közönséges, megszokott sablonja s az is kitűnik, hogy ekkor a kolozsvári mészárosok testülete nem vallási, hanem kiforrott céhtársulat volt. A céheknek ilyen irányban hirdett célja tehát nem bizonyíthat a mellett, hiszen ezek tényleg vallási társaságokból alakultak, hiszen akkor a Mária Terézia korabeli céhlevelekből is

A tárgysorozat első pontját, mely a hajóhídi vámszedési jogra vonatkozó okmányok kiegészítését kívánó miniszteri rendelet volt, tudomásul vette a közgyűlés.

Azután elhatározta, hogy az Erdélyi magyar közművelődési egyesületbe tagnak belép, s a tíz évre szóló 40 koronás évi díj helyett egyszersmindenkorra fizetendő 320 korona összeget egyidejűleg kiutaltványozta.

Darida Jánosnak pedig a házielkéhez szükséges 3 négyszögöl területet átengedte s annak árát kilenc koronában szabta meg.

Beke János gyepmester eddigi 600 korona fizetését 1000 koronára kérte felemelni, miután zsidó szerint a község részére több tisztítási munkát kell végeznie, mint ezelőtt. A közgyűlés méltányolva az előadott kérelmet, a gyepmester évi fizetését 800 koronára emelte fel.

Fekete Balázs ingatlan átengedési kérelme előtt, minthogy itt községi vagyon elidegenítéséről van szó, 30 nap múlva fog a közgyűlés határozni.

A Réti János utcai ártézi kút érdekeltségnek megengedte, hogy az újabb jelentkezők részére szükséges vízvezeték csövezetet az utcán tarthassák.

Ludrovai Tóth István községi képviselőnek azonban azon indítványát, hogy a bökény és város alatti út kijelöléséhez bizottság küldessék ki, Sólya Gyula főjegyző javaslatára elutasította a közgyűlés, mert a régi térképek alapján, sőt Farcas Mór községi mérnök kijelentése szerint, az újabb kataszteri térképek alapján is megállapítható, hogy ha a mostani tulajdonosok nem is, de jogelődjök foglaltságoktól eszközöltek az útból. A község tehát ezen elfoglalt területeket csakis méltányos egyezség mellett hajlandó a birtokosok tulajdonába meghagyni.

A szüret kezdetének idejéül folyó hó 23-át alapította meg a közgyűlés, azonban kimondotta, hogy ahol sürgős eset kívánja, ott a bíró engedélyt adhat.

A községi előjáróság a majdan építendő nyári színházban rendszeres mozgófénykép előadásokat akar tartani, hogy ezáltal a községnek némi jövedelmet biztosítson. E célból már két mozgóengedélyt szerzett is a község magának. Hogy azonban a magánvállalatok versenyétől meg legyen védve, azért az előjáróság egy olyan szabályrendeletet készített, amely a magánvállalatoknak megnehezíti a mozgófénykép előadások tartását. Ha pedig mégis akadna magánvállalat, mely előadásokat tartana, úgy az jövedelmének egy részét tartozik a községnek átengedni. A szabályrendeletet Kovács Elemér jegyző ismerette, s azt a közgyűlés vita nélkül elfogadta. Nagyobb vita csupán az állandó színházépi-

tésnél volt. Az Elektra villamos társaság, továbbá Makrai és Deák mérnökök tettek ajánlatokat állandó színházépítésre. Az Elektra ajánlatát lapunk már ismertette; a Makrai és Deák ajánlata körülbelül hasonló. Így a közgyűlés csupán az Elektra ajánlatával foglalkozott. E szerint az Elektra felépítendő a 90 ezer koronás terv szerinti színházat, úgy azonban, hogy az építési tőke felét a község adná. A község pedig ezen összeget, illetve miután azt kölcsönből kell beszerezni, annak törlesztési részletét az államtól kérné évi segélyképen. Így a színház építése nem kerülne a községnek semmibe.

Több hozzászólás után olyképp határozott a közgyűlés, hogy az Elektra tervei szerint az állandó színházat megépíti, egyelőre azonban nem kötötte le magát, hogy az építést az Elektrával fogja végeztetni. Egyben pedig a segély megadása iránt a terveket a miniszteriumhoz határozta el felterjeszteni, mivel remény van arra, hogy a segélyt a miniszterium meg fogja adni.

Szóke László számtisztnek 100 korona fizetési előleget szavazott meg a közgyűlés, amely összeg tőle 10 koronás havi részletekben lesz levonva.

Ezután a községi ingatlanoknak tűzbiztosítási ügye került sorra, melyet már lapunkban is ismertettünk. Sólya főjegyző adta elő az ügyet, s maga is helytelennek tartotta azt, hogy mielőtt a régi biztosító társulatot felszólították volna ajánlatának beadására, egy másik társaságnál biztosította a másodjegyző az ingatlanokat, pedig úgy tudja, hogy a régi biztosító társaság is hajlandó megadni azt a kevés előnyt, melyet az újabb társaság adott. A tárgyhöz Sólya Gyula és Kovács Elemér jegyzők, azután Tóth Dénes, Szabados József, dr. Szarka Mihály és dr. Mollet Lajos képviselők szözlöttek, melynek eredménye az lett, hogy a közgyűlés utasította az előjáróságot, hogy szólítsa fel a Hazai biztosító társaságot, hogy hajlandó-e a biztosítást a Duna biztosító társaság feltételei szerint elfogadni.

Több tárgy nem lévén, a gyűlés tizenegy óra tájban véget ért.

Színház.

A múlt számunkban megemlékeztem színházunkról, mint kultúrintézményről. Arról, hogy túrhetetlen bódé, hogy egyik-másik uraságnak pajtája, kukoricagőréja is különb ennél a kulturmissiót teljesíteni hivatott deszkából összerótt teátrumnál.

A színpad bosszantóan kicsiny. Egy-egy hevesebb tánc attrakciónál a színpad remegnek a táncosok fenyegető sarkaitól s elég hozzá három

ember tánca, hogy egymástól ne mozoghassanak; hol helyezkednék el itt a népség és katonaság, ha úgy volna?

Az öltözők valósággal odúk. S Thália papjai és női itt kénytelenek összeszorulni. Képzeltetik, milyen helyzet áll elő, ha pl. néhány jól fejlett és táplált nőcske széles gesztusokkal öltözködni próbál, nem is szólva arról, hogy kíváncsi inaszem éppen a legkritikusabb pillanatokban óhajt betekinteni. És teheti.

A nézőtér nagysága nem felel meg a követelményeknek. Olcsó helyiárok, kényelmes helyek hozzá szoktatják a közönség szélesebb rétegeit is a színház látogatáshoz. Hiszen most az állóhelyek s az ülőhelyek utolsó sorai használhatatlanok. A karzat zümmögése és kopogása pokoli lármát csap, a homok leszórása valóban kellemetlen és nem csábító jelenség s ha még hozzá vesszük, hogy szerencsétlen kopaszfejű embertársunk éppenséggel nincs biztosítva a legtragikusabb jeleneteknél felkacagó karzat részéről történt esetleges leprüsszentés ellen, a tartózkodás indokolt.

Köszinhatat a népek!

A hét műsora:

Szombaton, szept. 7-én, Tolsztojnak, az orosz zseninek remek alkotása került színre: Karenin Anna. Ebben a mesteri munkában is hirdeti Tolsztoj gróf szociális és politikai tanait. A címszerepet Lőrinc Erzsébet játszotta a legnagyobb hatás mellett, nagy szükség is volt helyes alakítására, mert a többi szereplők nem sokat produkáltak, részben a kis szerepek miatt. Az előadás első felvonásai kellemetlenül érintették a közönséget, a negyedik, ötödik felvonások azonban kibékítették.

Vasárnap ismét két előadás volt. Délután Gésák operette a már ismert szereposztásban félélyárrakkal. Este Asszonyfaló operette Bene Emma felléptével. A vendég komikán kívül kintütek Marosy, (Maros Béla) Komáromi és Mészáros Aranka, Marosy jól énekelt, kedvvel játszott, még így nem láttuk; Komáromi ügyesen alakított, nagy kár, hogy nem elég simán énekel; Mészárosnak is eddig ez volt a legsikerültebb szereplése. Deák, Vámos és Meggyesi tetszettek. A zenekar jól működik.

Hétfőn Leányvásár félélyárrakkal harmadszor került most színre színpadunkon.

Kedden Csitri. Rossz francia vigjáték. A közönség álmodozott, bár az előadás sikerült. A címszerepben Mészáros Aranka beigazolta, hogy ügyes színész. Inke — mint legtöbbször kifogástalan volt; ő külön klasszist képvisel a társulatban. Bene és Almási jól házsártoskodtak, de ők se tudták a közönséget felhangolni.

Szerdán egy jóízű magyar operette, Berkovits

az következtethető, hogy ezek is az Isten nagyobb tiszteletére alakultak, mivel hitbuzgó fellegás vonul át a cészabályokon s mindnyájában — jelezvén fontosságát — az első articulus mondja ki parancsként az Isten nagyobb tiszteletét, a templomba járást, prédikáció hallgatását, egyházi körmeneteken való részvételt stb. büntetés terhe alatt.

A céhek ezt a vallásos szellemet abból a körből merítették és vitték magukkal, amely kor megteremtette őket. Abban az időben, amikor megszületnek, vagyis a középkorban a vallásos felfogás és az ebből sarjadó világnézet uralkodik a középkor minden társadalmi osztályán. Megtaláljuk falun éppen úgy, mint városban, a parksz tanyái kunyhójában és a földesúr kastélyában egyaránt. Ez a világnézet, ez a keresztény buzgóság ráüti bélyegét minden e korban keletkezett intézményre. Az erős vallási irányzat helyet követel a középkori jogban, irányítónak szerepel a városi polgárok jogkörének, kötelességeinek megállapításában, illetőleg a városi szervezet kialakulásában. A városi polgárság egész egyetemlegességét áthatja a buzgó keresztény szellem s ha egyes polgárok a város nagy közösségben kisebb kereteken belül szervezkednek, intézményeket, egyesületeket létesítenek, akkor ez intézmények is főkötelességgel ismerik az Isten tiszteletét s a vallás-erkölcsi életet. Sokszor a keresztény élet tökéletesítése, az Isten nagyobb tisztelete tűnik fel az intézmény céljával, noha a lényegét, a dolgok mozgatóját másban kell keresnünk.

A városi polgárság életkörülményeinek különféleége folytán a nagy egyetemlegességből csoportonként váltak ki azon közös munkakörü

polgárok, kiket a közös cél, a megélhetés, a boldogulás elérésében azonos érdek vezérelt, azonos eszközök segítettek és oly egyesületeket alkottak, melyek az ő érdekeiknek legjobban megfeleltek. Talán a közös érdekeket éppen a constofelnekekben, a vallásos társulatokban, vagy talán a tartani szokott vásároknak ismerték fel. Itt hathatta át az iparosságot egy közös szellem, itt ismerhetett a szabó a szabóra, a csizmadia a csizmadira s itt érlelődhetett meg a közös gondolat, hogy az egynemű ipart űző mesteremberek igazi érdeke a mesterségek szerint való szervezkedés. De ebből nem következik, hogy ezekből alakultak ki a céhek, mert ha új a cél, új a szervezkedés alapja, akkor a létrejött új testület egy teljesen ellentétes, vagy legalább is nem azonos irányú egyesületből nem alakulhatott, bár a megalakulásra a fenti testületek kétségkívül alkalmat nyújtottak. Ezek az új testületek megtartották a régi erkölcsi felfogást s az isteni tisztelet gyakorlását tagjaiknak kötelességül tűzték ki, de mindezen régi motívumokat egy új tényező, a gazdasági közösség, illetőleg átkülönülés szötte át. E gazdasági közösség, a tagok érdekei, a céluk azonossága lett tulajdonképpen az egyesülés alapjává, bázisává, erejévé s nem a vallásos érület. Ez hordta magában a célt, a gazdasági előrelépést s a vallási érület ennek csak kiegészítő részévé, túlkapasainak tompítójává, egymás és mások között a barátságos és emberies viszony fenntartójává lett. Az így különvált azonos munkakörü iparosoknak iparágak szerint való széttagozódása és külön-külön szervezkedése — vallás-erkölcsi szellemben — gazdasági érdekeik elérésére és biztosítására, alkotta meg az iparos céheket.

A céhek kialakulása — mint láttuk — a középkor utolsó századaiban ment végbe s már hazánkban is feltűnnek a XIV. század legelején. A mi céheink olasz és német mintára szervezkednek. Megalapítójuk németek, olaszok, azaz idegenek, kik nálunk letelepedve, a magukkal hozott szellemben alkotják meg céheiket. Hazai első céhlevelünk 1307-ből való, a kassai szűcsök kiváltságait tartalmazza, a másik két céhlevelünk 1367-ből a pozsonyi csizmadiáké és pékéké. A céhrendszer kifejlődésének és elterjedésének hazánkban Nagy Lajos hathatós előmozdítója volt. Általában véve királyaink pártfogolták a céheket.

A céhélet talaja a város. Itt születnek, itt virágoznak — városban összpontosult és összpontosult az ipar — s innen kéri az egyes nagyobb város körül, vagy távolabb eső helységek is a szabályokat, melyek megerősítva a városi tanács, király, nádor, erdélyi fejedelem, földesúr stb. által az új céhek jogszabályává lettek. Ilyen érintkezés folytán a XV. században az ország több városában megjelennek a céhek, jó anyagi létnek örvendenek, nagyban mulatoznak két és fél századon keresztül, míg nem Mária Terézia német mintára vallási alapon újra nem szervezi s el nem tilt minden dorbézolást. Mária Teréziától kezdve a céhszabályok kiállítására egységes eljárást mutat, még jobban érezhető ez Ferenc uralkodása alatt és után, melytől kezdve, életük ezen utolsó századában mindinkább a hatóságok parancsszava, mint a saját fejük után indulnak és cselekednek. Így élnek 1872-ig, amikor a VIII. törvény-cikk eltörölte a céhszervezetet.

és Társa. A címszerepeket Marossy és Komáromi alakították, mindketten ügyesen. Különösen tetszett Komáromi, mint buta paraszt falusi leány. Mészáros Aranka az önkéntes szerepét a töle szokott temperamentummal töltötte be, de már nem túlozva. Jó volt. Bercik elsőrendű a táncosnő szerepében. Inke, Bene és Deák kaptak még nagyobb szerepeket.

Csütörtökön a Hit és haza dráma, egy rémes német dráma. Az előadásnak ünnepiességet Miklósy direktor fellepte adott, a siker legnagyobb része pedig Inke Rezsőt illeti. Miklósy (Rott Kristóf) hangja nem ütötte meg azt a mértéket, mit egy ilyen tragikus hőstől várunk, fátyolozott és rekedt, alakítása, mozdulatai és néhány jelenete szépen sikerült. Inke (az öreg Rott) természetes és tökéletes alakítást produkált. Főthly és Miklósy Aladár szereplése sokat rontott az előadás nivóján. A felvonásközök rendkívül hosszúk.

Pénteken a Kis gróf a már ismertett szereposztásban.

HIREK.

— **A must ára emelkedik.** A folytonos esőzés folytán a szőlő rothadásnak indult és sok helyen hullik. Ha az időjárás nem javul, lesznek olyan helyek, ahol, mire a szüret ideje elérkezik, csupán a szemek nélküli csomák meredeznek a tőkén. A must ára ennél fogva inkább emelkedik, mint csökken. Egyik budapesti bornagykereskedő megbizottja már hektóliterenként 45 koronáért veszi az új bort. Ennek a borkereskedőnek ezer hektoliter új borra van szüksége s hordót kellő mennyiségben bocsájt a szőlőbirtokosok rendelkezésére. Megbizottjának nevét, akinél jelentkezni lehet, ma vasárnap hirdetik ki a község háza előtt.

— **Eljegyzés.** Túri Lajos iparos mult vasárnap tartotta eljegyzését Mernyó Juliskával.

— **Ártalmatlanná tett tolvajbando.** Egy nagyobb zabású tolvajbandát tett ártalmatlanná a csendőrség, amely két év óta garázdálkodott anélkül, hogy kézre birták volna őket keríteni. A két év alatt Kocsis Andrásról 20 csirkét, Ötvös Mártonról 25 dinnyét, Palásti Lajostól 1 pulykát és 12 csirkét, Dányi Mátyástól 1 kas méhet, Bózsik Jánostól 30 tyúkot, Lovas Gergelytől 2 kas méhet, Pusztai Istvántól 42 csirkét, Détári Károlytól 28 csirkét, Felföldi Ven-

deltől 2 hordót, Forgó Lászlótól 7 libát és 2 kakast, Pintér Györgytől 16 tyúkot, Kovács Istvántól 5 zsák burgonyát, Lovas Gáspártól szőlőt és Szalkai Istvántól 6 tyúkot vittek el. Legutóbb azonban a búrnya lopáson rajtavesztettek és Pusztai József, Pusztai Lajos, Deák Pál működő tagok és Pusztai Józsefné csendőrtárs személyében a csendőrség letartóztatta őket.

— **A részegség következménye.** Mult vasárnap úgy 10 óra tájban a Szentesi körúton Sz. iparost a rendőrség részeg állapotban a földön fekvő taláta éppen akkor, mikor S. iparostársa költögette. Nagynehezen sikerült talpra állítani az illetőt, akit iparostársa vezetett el haza. — Másnap pedig egy S. nevű, a község házában alkalmazott egyén itta le magát szokása szerint és rendezett botrányt az utcán, amiért a rendőrség feljelentette.

— **Szüreti bál.** A csongrádi vigkedélyű ifjúság folyó hó 22-én, vasárnap, Kaszanitzky István ujonnan épült sörcsarnokában zártkörű szüreti mulatságot rendez. Belépő-díj személyenként 1 K 40 f. Kezdeté este 8 órakor.

— **Közegészség elleni kihágás.** A hét folyamán a rendőrségnek tudomására jött, hogy Bertus Rókusné kereszt-utcai lakosnőnek négy sertése elhullott, amelyeket nem vitett ki a dögtérre, hanem azokból kettőt elásott, egyet a holt Tiszába dobott, egyet pedig egy cigány asszonynak adott. Közegészségelleni kihágásért feljelentették. Nem elég a kár, mely érte, hanem most még meg is büntetik.

— **Aki olcsó bevásárlási forrást keres** használati cikkek és alkalmi ajándékok részére, kérje levelezőlap útján az elismert versenyképes cég Konrád János cs. és kir. udvari szállító szétküldési áruház Brűx, 1898. sz. (Csehország) gazdagon illusztrált, 4000 képpel ellátott főárjegyzékét, mely az említett cég által kívánatra mindenkinek ingyen és bérmentve küldetik. (Lásd hirdetési rovatot.)

— **Korán kezdik.** Folyó hó 8-án Nagyistók Rókus szőlőcsész Cs. Forgó József szőlőjében két kis leány csipett meg, amint a téli almát dézsmálták. Bekísérte őket a község házára, ahol megmondották nevüket, a Munkácsi utcában lévő lakásukat és azt, hogy ők nem akartak lopni, de a szép almák megtetszettek nekik és azért szedtek belőle.

— **A világhírű Konrád János** nagyáruházának 1420 ik számú főárjegyzéke 4000 különféle tárgyról megjelent. Tanúságot tesz az árjegyzék arról, hogy ezen cs. és kir. udvari szállító cég nem mindennapi vállalat. Az árjegyzék tartalmazza legdúsabban felszerelt raktárából nagy választékban órák, ezüst- és aranytárgyak, zeneművek, háztartáscikkek, bőr- és acélárúk, dohánykészletek, toilettcikkek, játékarúk és fegyverek gyűjteményét, ezenkívül az elképzelhető valamennyi luxuscikk képét. Ne mulasszák el olvasóink egy levelezőlapon az árjegyzéket meghozatni, amely mindenkinek vételkötelezettség nélkül portómentesen érkezik meg. (Felhívjuk a lapunkban közölt hirdetésre olvasóink figyelmét.)

— **Tűz.** Folyó hó 10-én Kovács Lajos asztalosnál belső tűz támadt, melyet azonban szerencsére ideje korán észrevettek és eloltották. A kár csekély.

— **Bicskázás.** Deák Mihály csongrádi lakos Lovas Gáspárt mult vasárnap egy zsebkéssel melbe szúrta.

Kiadók és laptulajdonosok: BOZÓ ÉS JUSTIN.

Bozó és Justin könyvnyomdája.

Kiadó üzlethelyiségek.

Dr. Buk Hermannak piactéri házában három utcai üzlethelyiség és egy jégverem azonnal kiadó.

Kiadó bolthelyiség.

A Csongrád és Vidéki takarékpénztár épületében egy bolthelyiség forgalmas helyen (amely ezelőtt Lakos Emil bolthelyisége volt), azonnal bérbeadó. Értekezni lehet Szőke Pál postamesternél.

Eladó ház. Néhai Eszes Mátyás örköcsinek a Hunyadytéren levő háza, mely különösen gazdálkodó embernek igen alkalmas, jutányos áron eladó. Értekezni lehet dr. Szőke Jenő ügyvédnél.

Egy háztelek Galamb-utca 4. sz. alatt, szép kerttel, szabadkézből eladó. Értekezni lehet Justh Gyula-utca 31. szám alatt Joannovics Istvánnál. Ugyanott egy cséplőgarnitúra is eladó.

INGYEN

és portómentesen küldöm mindenkinek, aki kéri **FŐÁRJEGYZÉKEMET.**

Tartalmazza óráim, arany és ezüst-tárgyak, zenemű és szövöttárúk, bőr, díszmű, acél és háztartási cikkek, műszerek, dohánykészletek, fegyverek stb. stb. jegyzékét, amely bő tartalomban 4000 képpel, most jelent meg.

Nikkel óra 4:20 K. Ezüstóra 8:40 K.
Ébresztő nikkeltől 2:90 „ Ingaóra 8:50 „
Kakukkóra 8:50 „ Hegedűk 5:80 „
Harmonika 5:— „ Pisztolycok 6:— „

Cím: **Konrád János** cs. és kir. udv. szállító **Brűx**, 1420. sz. (Csehország). — Pontos címet kérem megjegyezni.

Fűszerüzlet áthelyezés.

Tisztelettel tudatom, hogy Csongrádon több év óta fennálló

fűszer-, gyarmat-, porcellán- és vegyesárú kereskedésemet,

a zsák kölesönzést, valamint a m. kir. dohány és szivar kisáruitát Lévai Testvérek cég motor-malma mellé, a Zsinór- és a Pacsirta-utca sarkán lévő **Horváth Sándorné úriasszony házába** áthelyeztem.

Midőn irántam tanúsított becses bizalmáért a vásárló közönségnek köszönetemet nyilvánítom, egyúttal üzletemet szíves figyelmébe, magamat pedig becses pártfogásába ajánlván, maradok szolgálatra szívesen kész

Csongrádon, 1912. szeptember hó.

tisztelettel

Horvát Artúr

kereskedő.

Egy OKOS fej
minden alkalommal

Dr. OETKER-féle vanilin-cukrot
á 12 fillér

használna a drága vaniliacső helyett.

Ez a legjobb fűszer tészták, kakaó és csokoládé, krémek, kuglupf, mártások és tejszín puding és torták részére.

Finom vagy porcukorral keverve mindenemű tészta behintésére páratlan, rendkívül kiadós, így kuglupf, fánk, császármorzsa.

1 csomag á 12 f, pótol 2—3 csövet.

Mindenütt kapható millió recepttel.

Tészták sütéséhez csak a **valódi dr. Oetker** sütőpor 12 f használandó.

No lám . . . Ez a valódi **Jacobi antinicotin**

szivarka-hüvely!

Nagyhani eladás:

Jacobi Adolf és Sándor
Wien VIII.

NESTLE

az egészséges **gyermeklisztje**

és a beteg gyermek, a gyomorbetegség regőta bevált tápláléka.
Megóv a hányástól, hasmenéstől, bélfurortól és elhárítja ezeket.
A gyermekápolásról ismeren fűzetet ingyen küld. **NESTLE**
Wien I, Biberstrasse 11.

Kiadó lakás. Pozsár József házában (Uri-utca 16. számú) a felső lakás október elsejére kiadó.

Eladó ház. Fekete Józsefnek a gróf Apponyi-utca 15. számú háza, nagy kerttel, szabadkézből eladó. Értekezni lehet tulajdonossal a nevezett háznál.

Must eladás. Kuklics Jánosnak saját termései, homok talajon termelt, vegyes szőlőből szüretelt 80 hektó mustja van eladó. Literje 48 fillér. Lakás: Kosuth Ferenc-utca 10. szám.

Eladó ház. A Zöldkert-utcában 3 szobából és mellékhelyiségekből álló ház, mintegy 300 nszöl kiterjedésű kerttel, vízvezetékekkel eladó. Tudakozódni lehet Kovács Elemér jegyzőnél.

Kiadó lakás. A gróf Andrássy-utca 10. sz. alatt egy két szobás lakás, a hozzátartozó mellékhelyiségekkel, haláleset miatt azonnal kiadó. Értekezni lehet a helyszínen Varga Lajossal.

GUTORI FÖLDES KELEMEN
aradi gyógyszerész által készített

Margit-Créme

legjobb arckenőcs mely 2-3 nap alatt ifjítja és szépíti az arcot
egyedüli szer szeplő, májfoltok, pattanások, bőrtka (Mitteser) ráncok, kiütések stb. ellen.

Margit-Créme páratlan szer bőrpattanások, wimmerlik, arc- és kézvörösség, napbarítás ellen.

Margit-Créme bámulatos hatása abban rejlik, hogy bőrre kenve, ez rögtön felveszi és ez okozza azon csodás átalakulást, hogy egy szeplővel, vagy májfoltokkal fedett arc 2-3 nap alatt fehérré lesz.

Margit-Créme teljesen ártalmatlan, nem zsíros, az arc nem lesz fényes, azért nappal is használható.

A Földes-féle MARGIT-CRÉME

ára: nagy tégely 2 kor., kis tégely 1 kor.

Margit-puder fehér, rózsas vagy crém színben 1 korona 20 fillér.

Margit-szappan darabja 70 fillér.

— Csahis akkor valódi, ha minden doboz —

gutori ÖLDES KELEMEN

gyógyszerész Arad, felirattal és címerrel van ellátva.

Utánzatohtól óvadjunk!

Kapható: Barna Henrik, Berkovits Mór, és Löw Adolf urak gyógyszerárában. (a)

Eladó ház. Pitrik Rókusnak Kosuth Ferenc-utca 21. szám alatti háza, melyben három szép lakó szoba, egy fürdő szoba, egy konyha, két élskamra, iroda helyiség, 22 méter hosszú üveg folyosó, vízvezetékekkel és villanyvilágítással, jutányos áron eladó. Értekezni lehet a helyszínen.

Eladó kistrét. Huszka Jánosnak a kistréten levő két hold szőlője, a Blázsik Mihály úr szomszédságában, terméssel együtt, vagy anélkül is, szabadkézből eladó. Értekezni lehet a tulajdonossal a helyszínen.

FODOR IMRE
Párisi első díjjal kitüntetve. okleveles úri- és női-fodrászhaj nagykereskedő és illatszertár Budapest, VII., Garay-utca 50. szám.

Specialista hajmunkákban. Különböző hajpótlékok, szolid árakban. Külön hölgy termék, legnagyobb kényelemmel berendezve. Fejmosások a legújabb módszer szerint. — Külön úri terem. Paróka fésülések. Hajfonatok bekötése. Fésű-árúk nagyválasztéka, gyári árakban. Kifésült és vágott hajak megvétele. Női fésülésben oktatást adok a legrövidebb idő alatt. Hajdiszkekben ujdonságok. Pontos kiszolgálás.

Eladó vendéglő. Kiskunfélegyházán a Munkás Otthon vendéglő, mely nagy látogatottságnak örvend, betegség miatt, joggal és berendezéssel együtt kedvező áron, sürgősen eladó. Értekezhetni Kinizsi-u. 37.

Fehér János borbély

kéri a tisztelt szülőket, hogy akinek egy jó fia van, ki borbély akar lenni, azt azonnal felveszi tanonénak. Az üzlet a piactéren van.

Csongrád község fogy. adó bérlőségétől.

Felhívás.

Csongrád község területén levő szőlőbirtokosok felhivatnak, hogy a kedvezményes adózással fogyasztani szánt bormennyiségüket, legkésőbb folyó évi szeptember hó 15-ig a fogy. adóbérlőségénél jelentsék be.

Csongrád, 1912. évi augusztus 31.

Fogyasztási adóbérlőség.

Kiadó lakás. Özv. Bócsa Gáborné Jókai Mór-utca 2. sz. alatti házában az özv. Neuschwenderné által birt. összes helyiség, mely alkalmas lakásnak, vagy üzletnek, október 1-től bérbeadó. Értekezni lehet a helyszínen.

Aki kellemes,

egyenletes meleg lakást óhajt,
az rendeljen tűzálló agyagból
... készült cserépkályhát ...

MÁZURA VILMOS

cserépkályha, takaréktűzhely, fürdőkád, fertőtlenítő zománcozott falburkolat és minden e szak. mába vágó munka készítőjénél ...

Szentesen, a vasútállomás mellett.

Bérbeadó üzlethelyiségek!

Mindszent község központján!

Legforgalmasabb helyen!

A Mindszenti Takarékpénztár Részvénytársaság folyó évi november hó 1-től kezdődőleg, Mindszent község piactéren levő emeletes székházában bérbe ad három

modern üzlethelyiséget

megfelelő raktárral és száraz pincével;

egy 40 méter hosszú pincét, 2 kétszobás, 2 háromszobás és 1 négyzetes modern emeleti lakást, megfelelő mellékhelyiségekkel, klozettel, fürdőszobával és ebédszobával, vízvezetékekkel, padlással, pincével, közös mosókonyhával, mángorló kamrával.

Világos és száraz fekvés!

A pince- és üzlethelyiségek október 1-én birtokba vehetők lesznek!

Bővebb felvilágosítást nyújt

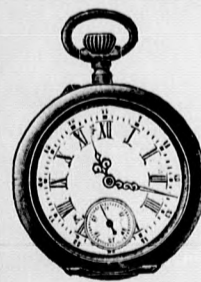
az Igazgatóság.

Eladó.

Egy darab gyönyörű nikkell állványos márvány mosdóasztal, teljesen új állapotban, melynek vételára 240 korona volt, 150 koronáért eladó. Cim a kiadóhivatásban.

ELSŐ ÓRAGYÁR KONRÁD JÁNOS

cs. és kir. udvari szállító BRÜX, 1898. sz. (Csehország).

Csakis megbízható órákat szállít 3 évi írásbeli jótállás mellett.

Roskopf sistemájú szabadalmi óra nikkell áncsal, függelékekkel és bőrtokkal K 4-20. Svájci eredeti Roskopf sistemájú szabadalom K 5.— Bejegyzett „Sas Roskopf” nikkell anker-remon-toir óra K 7.— Nikkell remontoir óra „Fantasie” K 7-50. Ezüst remontoir óra „Gloria” szerkezett nyitva K 8-40, ugyanazon óra duplafedéllel K 12-50.

Verseny ébresztő és faliórák.

3946. sz. versenyébresztő amerikai sistema, minden helyzetben járó, kigazított és repassált drbként K 2-90, 3 drb K 8-00, éjjel világító szán.lappal K 3-30, 3 drb K 9-00. Dupla-harangébresztő K 3-80, éjjelvilágító K 4-20. Gömbölyű konyhaóra K 3-20. Kakukóra K 7-50, 8-50 és feljebb. Toronyharangóra K 7-80, éjjelvilágító K 8-40. Ingaóra K 8-50, K 10-80 és feljebb. Kockázat nincs. Kicszerelés megengedve vagy a pénz vissza. Sztétküldés magánosoknak utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett. Főárjegyzék 4000 képpel kívánatra mindenkinek ingyen és bérmentve.

